

С Л О В О

НА ОПЕЛУ

І О А Н Н А А Н Д Р Е Є В И Њ Ъ

МЕДИЦИНЕ ДОКТОРА.

ГОВОРЕНО

А Н Д Р І Е М Ъ М О Н А Ш Е В И Њ Ъ

свештеникомъ.

11. юлія 1864. године.

У Н О В О М С А Д У ,

епископска књигопечатња 1864.

О смрти! Како је горко свакоме човѣку тебе се сѣтити, кои иманѣ
своје на миру ужива, ни зашто се не брине, срећанѣ је у свачемѣ.

Стр. 41—67.

Књ. бр. 319898

Неизвѣстанъ е путь живота човѣчїегъ; у найвећой е тамъ постанакъ, траянѣ и край животу нѣговомъ. Човѣкъ поредъ своихъ рѣдкихъ дарова летећа е сѣнка. У нѣму е истина безсмртна душа, ал' е онъ самъ смртан, и све е око нѣга нестално. Он долази на свѣтъ, ал' незна одкуд! онъ одлази, ал' незна куда и камо? Човѣчїи животъ сузама се започинѣ, а сузама свршуе.

Човѣчїи животъ уподобљава се путницыма, летећимъ птицама, ерѣ е свагда при путу. Планета на коїой обитавамо, само е мѣсто спокойства нашегъ. Већа часть людїй кратко време на истой пробаве. Найвыше людїй умиру у цвѣтку младости свое; гдѣкой само достигну зрѣліе године, а іоштѣ манѣ дубоку старость летећегъ Земногъ живота. Природа е по себи богата, она понесе съ собомъ множину цвѣтића, кои у маломъ кругу Земногъ живота кадъ бы сазрели, не бы се могли смѣстити. Много одъ тыхъ и то найлѣпшии и найнѣжнии, текъ што помоле главу, вену и неста е ихъ. Скоро е пословица постала, да све што е наймиліе на овой Земљи, кратко време трае. Рѣдко се оной дѣцы прориче дугїи животъ кой су особыте лѣпоте, изредногъ дара. Шта выше, природа чешѣ съ овогъ свѣта укланя оне мужеве, кое е сама она за орудїе свое изабрала, кое е као ангеле хранителѣ на Землю послала, губитакъ коихъ цѣло родъ наш оплакуе. Она найнѣжніе свезе любви и прїятельства, найсветіе намѣре човѣчїегъ опредѣленя, у коима бы вѣковати

*

желили, раскида. Она е кивный непріятель и найвекій скоро рећи врлыхъ мужава у роду Србскомъ.

Разлагаюћи немилу судбу сваког смртногъ човѣка, тужнымъ срдцемъ и данас ступамъ О плачевно Собрание! у средину Вашу. Ово свето мѣсто, ови зидови, кои ми се чине да су тугомъ данас' усколебани, овай великій брой народа, кои предъ собомъ гледамъ, овай тужный погледъ на свакомъ овдѣ присутствующемъ лицу шта значи? шта хоће да рекне? Да нема — нема выше обштелюблѣногъ нашегъ Іоанна Андреевића Медицине Доктора. О грдне штете наше и губитка, кои се лако накнадити неда.

Но шта би при овомъ тужномъ догађаю о нѣму казати могао? чимъ бы Пл. Собрание занимао у овом несретномъ часу? Да не помисли когодъ да самъ се я овдѣ зато попео, да вѣнаць славе преминувшегъ іоштъ лѣпше украсимъ? О, не! не. Некъ се дакле нико не бои, а и самъ не тежимъ ово свето мѣсто ласкавимъ рѣчма обезсветити, кое е само небесной истины посвећено. Та я бы се бояо, да духъ покойника, кои е већ на крылу Авраамовомъ, не увредимъ, знаюћи да онъ никад ніе за живота свога пріятель ништаве славе быо.

Истина неможемо у преминувшемъ тражити особитый примѣръ свакога савршенства; ал' неможемо ни нѣгове рѣдке черте живота сасвымъ префутати, кое су као узоръ свакомъ служиле.

Безъ свакогъ пристрастія признати морамо, да стоимо на гробу искусногъ Медицине Доктора, вретногъ Србина, благодарногъ сына, вѣрногъ супруга и искреногъ пріятеля. Нека ми буде дозвољно нѣколико рѣчи о животу нѣговомъ пробе-сѣдити, кои е съ нама провео.

Г. Іоаннъ Андреевићъ Медицине Докторъ рођенъ е у Н. Саду 1833. год. одъ благочестивыхъ родителя Г. Пароха и

Консісторіалногъ члана Григоріа Андреевича и матере Персиде. У заниманю прве младости свое изучио є нормалне Србске школе у мѣсту. Тежећи пакъ рѣдкій свой даръ изобразити, отишао є у Врбасъ, где є две гімнасіалне класе, а остале у Карловцима, у коима прво мѣсто превосходства заузимаюћи, съ похваломъ свршио. По свршетку шесте класе наставио є седму и осму у Темишвару, и съ таквимъ одличіемъ окончао, да є онъ првый као Србинъ у истомъ мѣсту испить зрѣлости положио. Далъ осѣћаюћи у себи особиту склоность къ Медицини, прву є годину исте у Прагу а остале у Бечу изредно свршио.

По свршетку овыхъ високихъ наука, кратко време у средины нашей званіе свое до данасъ родолюбиво одправляюћи, рѣдку є способность у истоме засведочио.

Околность при којој намъ се смрът најнеправеднїя види єсть она, кадъ човѣкъ прерано животъ свой свршує. У таковој околности находѣћи се човѣкъ неможе безчувственъ быти. Кадъ путникъ младо дрво, кое є бура изъ корена исчупала, на путу види, онъ онда не може мимо нѣга равнодушанъ проћи, да нѣколико тренутака не застане, и ако и незна чіе є, у себи не помисли овако: О! штета є за овимъ лѣпимъ а младимъ дрветомъ! Како бы се іоштъ красно разгранатити, како ли вкуснымъ плодовима потомке сладити могло! И мы се у таковомъ несрећномъ станю онда находимо, кадъ видимо да рѣдке мужеве изъ средине наше немила смрът прерано граби на којихъ смо животъ много рачунали, да ће у роду своме сїянію свѣћу просвѣте запалити.

Кадъ се у дубокој старости човѣкъ съ овимъ свѣтомъ разставля, онда тѣшећи се вели: доста самъ живио, єдномъ се умрети мора; алъ кадъ смрът пуполякъ у младости обори, кадъ напрече изъ колѣвке граби, чїи животъ іоштъ се ни животомъ назвати нїе могао; кадъ се велимъ младић у про-

лѣтномъ цвѣтку живота свога съ овогъ свѣта на онай преселява; онда насъ необычна туга и жалость обузме, онда обичествуемо реѣи: О смрти! Како си горка и немила?

И данасъ се бѣдныхъ и невольныхъ доста находе, кои свакій данъ уздишуѣи подобно Св. апостолу Павлу говоре: „Радо бы се съ овимъ свѣтомъ разстати и съ Христомъ састати.“ Зашто дакле смръть такове у предѣль спокойства са собомъ не води? Зашто оне напада, кои о спокойству вѣчитомъ іоштъ и не мысле? Далъ любавъ къ животу каштигу заслужуе? Далъ е желя топла предъ тобомъ о Боже! нѣка погрѣшка? О, не, не! Та ты си Боже! любавъ у срцу свакога човѣка усадио. Та свако створенѣ исту любавъ живо осѣћа, а човѣкъ најживлѣ, особыто кадъ се у цвѣту свое младости находити. Иста се любавъ къ животу не гаси ни у самой найвеѣой старости, чему се дивити неможемо, кадъ посмотримо, да е Управитель свѣта прекрасно Землю ову уредио. Отудъ е човѣку и тежко свѣтъ овай на еданпутъ оставити. Отудъ е тежко блистателне зраке сунчане съ вѣчитомъ тамомъ на свагда промѣнити. Отудъ човѣкъ прерано умирауѣи праведно ове Сирахове речи говори: „О смрти! како е горко свакоме човѣку тебе се сѣтити; кои иманѣ свое на миру ужива, ни зашто се не брине, среѣанѣ е у свачемъ.“

Пратеѣи гробу сузнымъ очима Покойника, свакій овдѣ увиѣа, да му е преоштра коса смрти животъ прерано посѣкла. Кадъ ништа не бы знали о томе, да ће га смръть изнегада са землѣ уклонити, да ће бура дрво живота нѣговогъ у време самогъ плода изъ корена немилостиво исчупати; не бы л' и онда за нымъ тужили, кадъ бы много каснѣ, сирѣчь у найдубльой старости дане живота свога свршио? Много выше садъ све насъ е туга у црно завила, гледеѣи гдѣ е онай у 31. години жертва несите смрти, комъ е коцка

човѣчества іоштѣ у повитку пресуду изрекла, да ће рѣдка звѣзда у роду своме быти. И онай, кои є пре нѣколико мѣсецій болне лѣчио, лежи данасѣ мртавь и неизлѣченѣ; онай, чіе є сердце сладкимѣ надеждама испунѣно было гледећи іоштѣ свою срећнію будућностѣ, заспа намѣ данасѣ на вѣки; онай, кои є дугѣ вѣкѣ у наручію нѣжне свое супруге провести намѣрио, тай мора данасѣ све оставити, да свирѣпой смрти задоста учини; онай, кои є пре нѣколико неделя радећи неуморно на полю просвѣте, исто многимѣ своимѣ умнымѣ цвѣткомѣ нажитіо, тай данасѣ лежи у ускомѣ сандуку овомѣ съ прекрштенымѣ леденымѣ рукама!

Плакати се дакле мора кадѣ овакву особу изѣ средине наше губимо. Плачи бѣдный Родителю! ерѣ сунце славе твое на вѣки за облаке зађе; не суши никадѣ суза тужный отче! ерѣ ти немила смрть вѣнацѣ найслађе радости твое онда раскиде, кадѣ си већѣ мыслио, да ти є срећа до самогѣ гроба твога сазрела; кадѣ си већѣ могао одѣ своихѣ брига у средини рѣдкогѣ сына спокойно се одмарати. Плачи бѣдна Супруго! ерѣ ти є наймили цвѣтакѣ у башти живота твога данасѣ на свагда увенуо; плачи несрећна удовице! алѣ се у себи ипакѣ тѣши, да си све одѣ свое стране употребила, како бы му животѣ продужити могла, све є велимѣ покушано, у колико нѣжна любовѣ твоя учинити є кадра; у колико вѣшти-на и лѣкови дѣйствовати могоше. Плачите Пріятельи и Другови! ерѣ вамѣ є покойникѣ такавь другѣ быо, каквогѣ є себи само зажелити кадра сердце човечіе. Плачите и сви Грађани! ерѣ васѣ є покойникѣ искренимѣ сердцемѣ свагда преду-срѣтао.

Али доста є суза надѣ гробомѣ покойника проливено. Обазримо се едномѣ, да є животѣ и смрть свакога човѣка у десници Божіой; никакавь слѣпый случай съ нама не влада; све є закону Божіемѣ подчинѣно; звѣзда небесна као цвѣтакѣ

польскій; стѣна као црвакъ кои по нѣой пузи; цѣо народъ као поединый човѣкъ; безъ нѣговогъ знаня ни цвѣтакъ не вене, нити се стѣна руши. „Ни єданъ одъ насъ не живи за себе, и ни єданъ не умирае за себе: но ако живимо, Господу живимо, ако умираемо, Господу умираемо; или дакле живимо или умираемо, свагда смо Господни,“ вели Апостолъ Павелъ. Римль. 14. — 7. 8.

Ова премудра уредба Божія, знаюћи да є и теби несретный Родителю! као служителю светогъ олтара добро позната, одгудъ ако и єдиногъ сына на онай путъ данасъ тужнимъ срдцемъ пратишь, съ когъ се выше вратити неће; ако и сву срећу твою, радость и надежду, мѣсто мекане постелъ у хладну землю на свагда данасъ спушташь: ипакъ тебе тѣшити забранюю ми твое рѣчи и твоя наука, коіомъ си по светомъ званію самъ дужанъ многима мелемъ у раздерана срдца уливати. Истина да выше мелема и утѣхе рѣдакъ кои у свѣту догађай изискуе, као тужный данашный. Ал' ране мораю дотле болѣти; докъ се неизлѣче; време ће текъ грдне ране тужногъ срдца излѣчити. Шта време? Та спасителніє намъ средство изъ науке Хрістіанске извире, него што намъ време дати може! Богъ є човѣка извео у свѣтъ, и истомъ животъ вѣчитый даровао. Само ће неразумданъ рећи: да є случай створио човека, и да са смрти сасвимъ пропада тако, да одъ нѣга выше ништа нема. Та кадъ бы душа одъ тѣла зависила, онда бы паданѣмъ тѣла у старости и душа опадала. Ал' не само да никакве соразмѣрности нема, између тѣлесногъ опаданя и душевногъ остаяня, него тѣло у старца опадне даввно и у велико већъ, а духъ се іоштъ у свой своіой снази осѣћа: выше расти и све ячи быва до конца живота тѣлесногъ. Нисмо зато рођени, нити живимо зато, да насъ опетъ нестане! Пре рођеня насъ ніє было; заръ насъ є Богъ зато дао да оно опетъ будемо, што и пре рођеня? Пакъ да

то будемо, заръ е зато нужде было рађати се нама и живити? Заръ е зато нужде было, ово тѣло смишляти, ове законе и уредбе нама давати; све вештине и науке дати, да насъ послѣ не буде? Заиста не, та што гробъ прима, нѣ духъ. Само земля землю покрива. Шта е одъ землѣ, то земљи спада, светый духъ светіегъ е света. Треба л' дакле да плачемо, кадъ помислимо, да најчистіе и најболѣ радости овдѣ не могу се съ оныма сравнити, кое насъ съ оне стране гроба чекаю? Овдѣ на земљи има и најсрећнѣя судба свое горке часе, овде има свака стаза свою жалость. Тамо никаква туга не замути веселу душу, тамо свака неволя изчезава и горка суза усане, тамо е текъ веселѣ, тамо задовољство, когъ е већъ участница и праведна душа незаборавлѣногъ Покойника нашегъ.

Найпослѣ премилый Покойниче нашъ! чіе мртво тѣло данасъ съ тугомъ окружавамо, прими искрене изражае прѣтеля и другова твоихъ, прими ихъ съ увѣренѣмъ, да ћемо несретногъ отца и тужну супругу твою, за ненакнађенымъ овимъ губиткомъ у свагдашньої любви тѣшити, и име твое по заслуги споминяти. Прими искрену благодарность свію оныхъ сирота, кое си као болне безъ сваке награде лечећи съ постелѣ дизао и избавляо, увѣравајући те, да ће они благодарно крстѣ твой гробный грлити, и тебе у молитвама споминяти, да те Богъ тамо на ономъ свѣту по заслуги твоіой награди. Съ Богомъ! съ Богомъ, рѣдка поштена душо! лака ти земля была и вѣчита паметъ. Аминъ.

